

Sygn. akt IV CSK 58/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przeciwko Gminie Miasta G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 września 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 września 2016 r., sygn. akt [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana - Gmina Miasto G. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 września 2016 r., w sprawie z powództwa P. sp. z o.o. z siedzibą w P. o zapłatę, którym oddalono apelację od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 11 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przyczynami tymi jest związany, za wyjątkiem nieważności postępowania która, w wypadku pominięcia w skardze, jest uwzględniana z urzędu.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, przewidzianą w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do motywów podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazują tożsame argumenty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 - nie publ.). Ograniczenie kognicji Sądu Najwyższego na etapie tzw. przedsądu wynika stąd, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie sądu jak merytoryczne rozpoznawanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

Skarżący wskazał, że zgłasza wniosek w oparciu „o przesłanki uregulowane w przepisie art. 398⁰ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.”, co wydaje się być omyłką, bowiem tak

oznaczonego przepisu w kodeksie brak. Uznając ją za oczywistą Sąd Najwyższy przyjął, że w istocie podstawą wniosku jest art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z góry stwierdzić przy tym należy, że ogólnikowe stwierdzenie, że „W stanie sprawy podniesione wyżej naruszenie przez sąd II instancji wskazanych przepisów prawa materialnego i procesowego oraz wykazanej w skardze braku legitymacji czynnej po stronie powodowej stanowi przesłanki do ustalenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona” rażąco nie spełnia wskazanych wymogów. Z tych względów nie poddaje się ocenie w aspekcie istnienia przyczyny kasacyjnej oznaczonej w pkt 4 cyt. przepisu i zostaje pominięte.

Skarżąca podniosła ponadto, że w sprawie zachodzi istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, odwołanie się do takiej przyczyny w zasadzie powinno odpowiadać wymaganiom odnoszącym się do zagadnienia prawnego przedstawianego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji, w razie powstania poważnych wątpliwości, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. m.in. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12, z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Należy je jednak postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, aby mogło być ocenione w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, wyłącznie w zakresie wątpliwości prawnych (por. m.in. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13). Skarżący powinien przedstawić własne stanowisko co do jego rozstrzygnięcia oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12). Podkreślenia wymaga, że zagadnienie prawne nie może zostać uznane za istotne jeżeli Sąd Najwyższy już zajął co do niego stanowisko, lub nie wykazano że zaszły okoliczności uzasadniające jego zmianę lub

modyfikację (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5). Skarżąca twierdzi, że judykatura nie rozstrzygnęła zagadnienia zasad kwalifikowania robót budowlanych, których zakres zmienia się w związku ze zmianą pierwotnego projektu wykonawczego w toku procesu inwestycyjnego i związanej z tym zagadnieniem możliwej podstawy prawnej wykonywania przedmiotowych robót budowlanych z uwzględnieniem rodzaju umówionego przez strony w umowie podstawowej wynagrodzenia (kosztorysowego czy ryczałtowego) oraz z możliwością podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego poza przesłankami określonymi w art. 632 § 2 k.c. i bez ich określania. Tak oznaczony problem jest sformułowany zbyt ogólnie, w szczególności pomija istotne przesłanki determinujące kwalifikację prawną. Zwrócić ponadto należy uwagę, że zagadnienie poszerzenia zakresu przedmiotowego robót budowlanych, zakresu i podstawy zapłaty za tzw. roboty dodatkowe lub roboty konieczne w odniesieniu do inwestycji objętych reżimem prawa zamówień publicznych występuje często i było przedmiotem wielu judykatów, które skarżąca pominęła. Uznano, że udzielenie jednej uogólniającej wypowiedzi co do tej kwestii nie jest możliwe z uwagi na złożone, nie pokrywające się stany faktyczne i prawne. Przyjęto z jednej strony, że dopuszczalne jest stosowanie art. 629 i art. 632 § 2 k.c. do umowy o roboty budowlane w drodze analogii w sposób zdecydowany (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2009 r. III CZP 41/09, OSNC 2010, nr 3, poz. 33, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., IV CSK 109/16, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., IV CSK 354/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r., II CSK 414/2010). Z drugiej wskazano, że jeżeli wykonawca wykonał konieczne roboty nieprzewidziane wprost w umowie, to należy mu się zapłata, choćby nie została zawarta dodatkowa umowa na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2006 r., II CSK 327/06, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 458/06, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r. II CSK 344/07 i II CSK 347/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CSK 362/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., III CSK

23/15, G. Prawna 2015, nr 243, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2016 r., II CSK 197/15, Glosa 2017, nr 2).

W istocie niemal ten sam problem został oznaczony jako kolejna przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zdaniem skarżącej wykładni wymaga bowiem, czy do wykonywania takich innych robót ma zastosowanie art. 67 prawa zamówień publicznych w zw. z art. 647 k.c. (konieczność zawarcia umowy dodatkowej) czy art. 647 k.c. (kontynuacja dotychczasowej umowy) czy powstaje stan bezumowny wobec rygorów przewidzianych w prawie zamówień publicznych. Formułując go skarżąca kolejny raz nie dopełniła wymogu uzasadnienia wskazanej przyczyny. Judykatura zgodnie przyjmuje, że niezależnie od oznaczenia przepisów mających być przedmiotem wykładni konieczne jest przedstawienie związanych z nią wątpliwości, argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 - nie publ), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Ponadto przedstawiony problem ma charakter kazuistyczny i został odniesiony jedynie do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.